

Informacija

o potrebi davanja saglasnosti Ministarstvu saobraćaja za sprovođenje postupka javne nabavke i zaključenje okvirnog sporazuma za izbor vazdušnog prevoznika za obavljanje prevoza na linijama od javnog interesa

Vlada Crne Gore je donijela Odluku o proglašenju linija u javnom interesu u vazdušnom saobraćaju, kojom je utvrđeno da se redovni avio-prevoz na linijama od javnog interesa obavlja u periodu od 1. juna 2026. godine do 31. maja 2030. godine.

Navedenom odlukom prepoznata je potreba da se obezbijedi stabilna, predvidiva i kontinuirana vazdušna povezanost Crne Gore sa ključnim evropskim destinacijama, imajući u vidu specifičan geografski položaj države, ograničenost alternativnih vidova međunarodnog prevoza, kao i značaj avio-dostupnosti za privredu, turizam, investicije, mobilnost građana i evropske integracije.

Crna Gora je mala i otvorena ekonomija, čija međunarodna povezanost u značajnoj mjeri zavisi od vazdušnog saobraćaja. Iako se u ljetnjoj turističkoj sezoni ostvaruje značajan broj avio-konekcija, van sezone postoji izražena nestabilnost u pogledu kontinuiteta pojedinih linija. Određene destinacije od strateškog značaja za državu ne održavaju se tokom cijele godine, ili se održavaju u obimu koji ne obezbjeđuje potreban nivo povezanosti.

Imajući u vidu navedeno, Ministarstvo saobraćaja je pristupilo pripremi postupka za izbor vazdušnog prevoznika koji bi obavljao prevoz na linijama od javnog interesa, u skladu sa Odlukom Vlade, važećim propisima i principima transparentnosti, konkurencije, proporcionalnosti i kontrole javne potrošnje.

Predmet i cilj predloženog modela:

Predmet predloženog modela je izbor vazdušnog prevoznika koji će obavljati redovni avio-prevoz putnika na linijama od javnog interesa u periodu od 1. juna 2026. godine do 31. maja 2030. godine, odnosno nakon zaključenja Okvirnog sporazuma.

Linije koje su prepoznate kao linije od javnog interesa imaju za cilj povezivanje Crne Gore sa administrativnim, ekonomskim, turističkim i regionalnim centrima od značaja za državu, i to:

1. Podgorica – Brisel – Podgorica;
2. Podgorica – Amsterdam – Podgorica;
3. Podgorica – Pariz – Podgorica;
4. Podgorica – Frankfurt – Podgorica;
5. Podgorica – Zagreb – Podgorica;
6. Podgorica – Bari – Podgorica.

Uspostavljanje ovog modela nema za cilj zamjenu tržišnih mehanizama, već obezbjeđivanje minimalnog, stabilnog i predvidivog nivoa povezanosti na linijama koje su od javnog značaja, a koje tržište ne obezbjeđuje u dovoljnom obimu ili tokom cijele godine.

Ciljevi uspostavljanja linija u javnom interesu su:

- * unapređenje avio-dostupnosti Crne Gore tokom cijele godine;
- * smanjenje sezonalnosti u vazdušnom saobraćaju;
- * stabilnija povezanost sa ključnim evropskim destinacijama;
- * podrška turističkoj privredi, investicijama i poslovnoj zajednici;
- * unapređenje mobilnosti građana;
- * jačanje povezanosti sa institucionalnim i ekonomskim centrima Evropske unije i regiona;
- * obezbjeđivanje većeg stepena predvidivosti reda letenja i planiranja saobraćaja.

Potreba za zaključenjem okvirnog sporazuma na četiri godine

Imajući u vidu da je Odlukom Vlade predviđeno da se redovni avio-prevoz na linijama od javnog interesa obavlja do 31. maja 2030. godine, neophodno je obezbijediti odgovarajući ugovorni mehanizam koji će omogućiti realizaciju navedene odluke u praksi.

Ministarstvo saobraćaja predlaže da se postupak sprovede na način koji omogućava zaključenje okvirnog sporazuma sa izabranim ponuđačem na period od četiri godine.

Okvirni sporazum je opravdan iz više razloga. Vazdušni saobraćaj zahtijeva pravovremeno i dugoročnije planiranje operativnih kapaciteta, slotova, posade, vazduhoplova, reda letenja, prodajnih kanala i komercijalne distribucije. Kratkoročni ugovorni model ne bi obezbijedio dovoljan stepen stabilnosti, niti bi bio dovoljno atraktivan za kvalifikovane avio-prevoziocce, posebno imajući u vidu da se radi o linijama koje treba održavati i u periodima slabije komercijalne isplativosti.

Zaključenje okvirnog sporazuma na četiri godine omogućava:

- sprovođenje Odluke Vlade u periodu za koji su linije proglašene linijama od javnog interesa;
- stabilnost i kontinuitet vazdušne povezanosti;
- veću zainteresovanost avio-prevozilaca za učesće u postupku;
- predvidivost za putnike, privredu i turistički sektor;
- efikasnije planiranje reda letenja i kapaciteta;
- jasnije ugovorne obaveze i mehanizme kontrole izvršenja.

Istovremeno, zaključivanje okvirnog sporazuma ne znači automatsko preuzimanje finansijskih obaveza za cjelokupan četvorogodišnji period unaprijed. Pojedinačne finansijske obaveze realizovale bi se u skladu sa godišnjim zakonom o budžetu, raspoloživim sredstvima i propisima kojima se uređuje preuzimanje višegodišnjih obaveza.

Na taj način se obezbjeđuje balans između potrebe za stabilnošću avio-povezanosti i poštovanja pravila budžetske discipline.

Finansijski aspekt

U budžetu Ministarstva saobraćaja za 2026. godinu, u okviru aktivnosti koja se odnosi na normativno uređenje u vazdušnom saobraćaju, na stavci 4181 – Subvencije za proizvodnju i pružanje usluga, planirana su sredstva u iznosu od 5.800.000,00 eura.

Ministarstvo finansija je u svom aktu broj 02-402/26-15779/3 od 5. maja 2026. godine konstatovalo da su sredstva za subvencionisanje linija od javnog interesa planirana kod Ministarstva saobraćaja Zakonom o budžetu Crne Gore za 2026. godinu, u okviru navedene budžetske aktivnosti i stavke, u iznosu od 5.800.000,00 eura.

Istovremeno, Ministarstvo finansija je ukazalo da predmetna aktivnost nije planirana kao višegodišnji izdatak Zakonom o budžetu Crne Gore za 2026. godinu, shodno zahtjevu za budžetskim sredstvima Ministarstva saobraćaja, te da će se finansiranje obaveza za naredni period razmatrati u okviru budućih budžetskih ciklusa, u skladu sa propisanim procedurama i raspoloživim fiskalnim prostorom.

Imajući u vidu navedeno, Ministarstvo saobraćaja predlaže da Vlada Crne Gore da saglasnost za sprovođenje postupka i zaključenje okvirnog sporazuma na četiri godine, uz jasno utvrđenje da se finansijske obaveze po osnovu okvirnog sporazuma mogu realizovati isključivo u skladu sa sredstvima obezbijeđenim godišnjim zakonom o budžetu i propisanim procedurama za preuzimanje obaveza.

Ovakav pristup omogućava da se postupak izbora prevoznika sprovede blagovremeno, da se obezbijedi kontinuitet usluge od javnog interesa, ali i da se očuva puna kontrola nad fiskalnim implikacijama u svakoj budžetskoj godini.

Mehanizam kontrole naknade i zaštita javnih sredstava

Naknada vazdušnom prevozniku ne bi se isplaćivala kao paušalni, unaprijed garantovani iznos, već kao naknada koja je ograničena na pokriće opravdanih neto troškova obavljanja usluge od javnog interesa, uz razumnu dobit.

Izabrani prevoznik bio bi dužan da dostavlja redovne operativne i finansijske izvještaje, koji bi obuhvatali podatke o broju realizovanih letova, broju putnika, popunjenosti, prihodima, troškovima, tačnosti saobraćaja, otkazivanjima i drugim relevantnim parametrima.

Tenderskom dokumentacijom biće predviđena obaveza odvojenog računovodstvenog praćenja operacija koje se odnose na linije od javnog interesa, kao i obaveza prijavljivanja svih eventualnih dodatnih izvora finansiranja za iste linije.

Takođe, biće predviđen mehanizam kontrole prekomjerne naknade. Ukoliko se utvrdi da je isplaćena naknada veća od opravdanih neto troškova uvećanih za razumnu dobit, izabrani prevoznik bio bi dužan da izvrši povraćaj prekomjerno isplaćenih sredstava.

Ovim mehanizmima obezbjeđuje se da javna sredstva budu korišćena isključivo za pokriće opravdanih troškova pružanja usluge od javnog interesa, uz sprečavanje prekomjerne kompenzacije i očuvanje principa transparentnosti i ekonomičnosti.